

Verslag van de 276ste vergadering van The Dickens Fellowship Haarlem Branch.

In een opverend Wapen van Kennemerland verzamelden zich 22 leden. Wij zitten ook deze keer in wat men daar de Pub noemt en de President kijkt vergenoegd in het rond en spreekt van een overweldigende opkomst.

De secretaris is zijn aantekeningen vergeten of kan ze weer eens niet vinden en heeft niets te zeggen. De penningmeester is er niet; achteraf bleek dat hij ergens in het land bezig was een auto te starten. Wat betreft de Dutch Dickensian, er is een nieuwe redactie bezig zichzelf te installeren en aan de vernieuwde website wordt de laatste hand gelegd.

Dan geeft de president zichzelf het woord en zegt dat het deze middag een open discussie bijeenkomst betreft over ons Book of Study, Little Dorrit. Zij verricht zelf de spreekwoordelijke aftrap. Little Dorrit verscheen in 1857 als gebonden uitgave van 19 maandelijks afleveringen. Volgens diverse commentatoren vertonen de romans die Dickens rond en na 1850 schreef een sterkere samenhang in de plot dan zijn eerdere werken. Dickens had een zorgvuldige planning van de hoofdstukken gemaakt en besteedde ook in de tekst en in de illustraties zeer veel aandacht aan details.

In de roman zijn verschillende plotlijnen kunstig met elkaar verweven. Iedereen krijgt in een of andere vorm met de anderen te maken. Volgens John Holloway is deze weergave van de maatschappij als één groot samenhangend netwerk een van de grote intellectuele ontdekkingen van de vroege 19e eeuw. Het is het begin van de sociale wetenschappen. In Little Dorrit treffen we de sociale en politieke preoccupaties van die tijd aan. Zoals de vele faillissementen (met alle gevolgen van dien), de verstikkende sfeer van de Engelse zondagen etc. Het gevangen zetten van schuldenaren gebeurde niet meer, maar uit eigen ervaring wist Dickens nog hoe dat er vroeger aan toging.

De oorspronkelijke titel was 'Nobody's Fault', een titel mede ingegeven door de slechte organisatie tijdens de Krimoorlog, waarover wij recentelijk nog hebben gehoord. Maar ook het niet-functioneren van de bureaucratie in het algemeen werd op de korrel genomen, overigens niet alleen door Dickens. In een rapport van de Civil Service uit 1853, dat tot doel had de kwaliteit van de ambtenarij te verbeteren door bijvoorbeeld niet zomaar iedereen aan te nemen, worden diverse voorbeelden van ontwijkend gedrag en incompetentie genoemd. Een ander belangrijk thema in Little Dorrit is gevangenschap. Niet alleen de fysieke gevangenis van Marseille en Londen, maar ook de zelfgekozen opsluiting van Mrs. Clennam en de beweging van Merdle alsof hij zichzelf continu in de boeien slaat. Ook de geest kan gevangen blijven, zoals bij William Dorrit die zich na zijn vrijlating, tijdens een diner, nog steeds in de Marshalsea waant. Zoals zo vaak bij Dickens is er een groot verschil tussen hoe mensen zich naar buiten tonen en wat er echt aan de hand is. Merdle wordt voor een gerespecteerde bankier aangezien, maar is in feite een oplichter die vele mensen in het ongeluk stort. De roman is verdeeld in twee delen. Boek 1 draagt de titel Armoede en deel 2 heet Rijkdom. Waarom koos Dickens hiervoor? Wat is de ware armoede en de ware rijkdom en wat is de schijn, vraagt mevrouw Drost zich af. Gaat Little Dorrit over de oplossing van sociale problemen, of over de vraag hoe de individuele personages mogelijkheden en potentieel hebben. In de jaren 1850 had Dickens weinig hoop op verbetering van de maatschappij. Hij zag wel kansen voor het individu om zich van zijn of haar rol of uiterlijke persona te bevrijden, in opstand te komen en innerlijke rijkdom te vinden.

Waarna de heer Van Kessel het woord grijpt. Hij heeft het over de twee bankiers in het boek, Mr. Merdle en Mr. Meagles. De laatste is al met pensioen en dus ontspannen met zelfs een half oog op de liefdadigheid. Geen onbekend fenomeen bij gepensioneerde bankiers, aldus Van Kessel.

Mr Merdle verschijnt pas in het 21ste hoofdstuk en dat is nadat Dickens in het nieuws gelezen had over de zelfdoding van John Sadler, advocaat, politicus en financier wiens financieel imperium als een kaartenhuis in elkaar zakke door fraude en desastreuze speculaties. Bij zijn verscheiden, veroorzaakt door het drinken van bittere amandelolie uit een zilveren beker, liet hij een schuld achter van 1,5 miljoen pond en heel veel ellende. Dickens laat ook Merdle aan een vroegtijdig einde komen, met behulp van een geleend pennemes. Als de Chief Butler daarover wordt geïnformeerd reageert hij met: "That is very unpleasant to the feelings of one in my position, and I should wish to leave immediately". Waarop de arts hem vraagt of hij niet geschokt en verbaasd is. De Chief Butler antwoordt dan met: "Sir, Mr. Merdle never was the gentleman, and no ungentlemanly act on Mr. Merdle's part would surprise me". Inderdaad, you can't get the staff these days.

De heer De Groot heeft een essay van John Carey gelezen, "Little Dorrit and the trouble with blame", waarin hij drie grote thema's benoemt. Carey spreekt zelfs van social evils.

Ten eerste de incompetentie van de overheid. De jaren waarin hij Little Dorritt schreef, 1855 tot 1857, waren jaren van grote protesten. Uit de Krim kwamen alarmerende rapporten over mismanagement. In Engeland zelf heerste hoge werkloosheid en zogenaamde 'brood-rellen' braken uit in London's East End waar dokwerkers bakkerijen plunderden. Dickens constateert dat: 'an enormous black cloud of poverty in every town is spreading and deepening every hour'. Het leidde tot een nieuwe protestgroep: 'the administrative reform association' waar Dickens een leidende rol in had. Die hele incompetentie en ineffectiviteit van de overheid komt in Little Dorritt terug in het disfunctioneren van The Barnacle familie. Zeg maar de ambtenarij. Het niet functioneren van instanties, vooral ook de overheid, is een stokpaardje van Dickens. Je kan je afvragen wat de positie van Dickens zou zijn met betrekking tot de complot-theorien die in onze tijd opgang doen.

Ten tweede de financiële instabiliteit die in die zelfde periode heerste. De jaren 1840 was de tijd van de aanleg van de spoorwegen en daarmee de uitgifte van aandelen en de speculatie daarin. Families waren plots steenrijk en vervolgens weer straatarm, allemaal door speculaties aangejaagd door dubieuze financiers als Mr. Merdle (King Midas without the ears).

Het derde grote thema (of social evil) dat hij behandeld is het systeem van de schuldevangenis, de Marshalsea. Omdat op het moment van schrijven was de Marshalsea al gesloten is, dus plaatst Dickens het boek jaren daarvoor, in 1820. Dickens had nog iets af te rekenen met de Marshalsea maar dat is hem niet gelukt. Die periode is hem blijven achtervolgen.

Als je nu vraagt wie is het meest slechte personage in het boek dan kom je al snel bij Blandois. Maar Blandois is niet verantwoordelijk voor die social evils. Het is Tite Barnacle en zijn familiekliek die verantwoordelijk zijn voor de incompetentie van de overheid, het zijn de Merdle's die zorgen voor de financiële ondergang van veel mensen en het is William Dorritt die er voor zorgt dat zijn familie in de schuldevangenis moet opgroeien. Toch weet Dickens hen nog een menselijke kant te geven en dat doet hij niet bij Blandois die in wezen niet veel doet, nu goed, die hond van Gowan dan, dat was niet bepaald netjes. Is de rol van Blandois dan alleen om "het kwaad" te zijn, kwaad dat aan het einde van het boek vernietigd moet worden en is het toeval dat dit kwaad door een Fransman wordt uitgebeeld ?

De heer Rijntjes ziet hoop en liefde in het boek en denkt dat Dickens werkte aan een geschikte uitleg aan zijn publiek van zijn relatie met Ellen Ternan. De heer Hoekema ziet in Arthur Clennam een man van eer, hij liet zich niet verleiden voor een relatie met Pet maar bleef trouw aan Amy Dorritt.

De heer Van Koningsbruggen merkt op dat er ook een stripverhaal versie van Little Dorritt zou bestaan en wil ook weten wat die uitvinding van Daniel Doyce nu eigenlijk was. De heer Bouman vraagt zich af hoe Dickens de planning voor het boek maakte. De heer Van der Wall spreekt over de arts die in een walm van alcohol aanwezig was bij het ter wereld komen van Amy Dorritt.

Verder komen de verkeerde investeringen van Merdle en het financiële verval van Clennam ter sprake

Waarna wij aan de borrel gaan en vervolgens het diner. Tussen de gangen door wordt de inhoudelijke kennis van ons Book of Study getest. De vragen zijn niet kinderachtig, de hoofdprijs wel.

De president besluit de bijeenkomst als de secretaris al vertrokken is in zijn invalide taxi maar de ober verzekerde mij later dat ze refereerde aan gezelligheid en meer van dat fraais.

Symposium Michael Slater

Op vrijdag 6 oktober organiseerde HQ een symposium ter ere van de grote Dickens kenner: professor Michael Slater. Het betrof een zoombijeenkomst. Naast lezingen over Slater en de Dickens Fellowship en Slater en Dickens Studies waren er ook readings uit het werk van Dickens door Malcolm Andrew en Slater zelf. Een aantal sprekers maakten van de gelegenheid gebruik ook een soort eerbetoon aan zichzelf te brengen, want zo werkt dat vaak in de academische wereld. De bijeenkomst ging met de nodig technische horten en stoten, soms waande men zich visueel in een aflevering van Doctor Who.

Book of Study

Met de Amerikaanse presidentsverkiezingen weer eens op komst en alle nieuwberichten daar omheen die de indruk wekken dat de kandidaten straks campagne zullen gaan voeren vanuit verschillende instituten, leek het gepast om 'Martin Chuzzlewit' aan te wijzen als ons Book of Study.

Film

Er kwam een email binnen van een mevrouw Yvonne Booth die met de filmcamera door Rochester, Dickens stad bij uitstek, is gelopen en zo een impressie geeft van de stad, het kasteel en de kathedraal. Zij schrijft: 'It's here if it grabs you: <https://www.youtube.com/watch?v=36uAxaV3fmE>

Helden

Mevrouw Janny van der Molen schrijft kinderboeken voor uitgeverij Ploegsma. In 2009 verscheen van haar een boek met de titel: *Helden! Mensen die de wereld mooier maakten*. In het boek staan 12 helden en, U raadt het al, een daarvan is Dickens. Het boek is bedoeld om kinderen (10+) te inspireren om het beste uit zichzelf te halen. Schrijfster heeft inmiddels veel scholen bezocht en menig les gewijd aan Dickens. Ze heeft gemerkt dat het verhaal van de jonge Dickens de kinderen enorm raakt. Ze vragen door, willen meer horen. Het is niet dat het bestuur nu meteen de oprichting van een jeugdafdeling overweegt, maar het is goed te lezen dat ook op deze wijze de naam van Dickens wordt genoemd en de fakkel wordt brandende gehouden.

Dickens in de Lage Landen

Over boeken gesproken; de feestdagen naderen en in de winkels liggen de stapels pakpapier al weer te wachten. Verras Uw familieleden en vrienden met een passend geschenk en bestel bij de secretaris ons boek "Dickens in de Lage Landen". Stel U de dankbare blikken van die eenzame oom, die opstandige neef, die gebrouilleerde tante of die wat vreemde buurman eens voor als U het overhandigt.

Kranslegging

Ieder jaar, op 9 juni, wordt de sterfdag van Dickens herdacht met een kranslegging op zijn graf in de Westminster Abbey. Bij de secretaris thuis waren wij daar nog nooit bij geweest dus werd het tijd om daar eens naar toe te gaan. De Westminster Abbey, vrij recentelijk nog uitgebreid te zien geweest op de televisie, bij de kroning van Charles III, is een bijzonder imposant gebouw waar je uren in de koelte kunt rondlopen. Dat kwam goed uit deze dag want de temperaturen buiten waren opgelopen tot ver boven global warming. Na de Evensong, als Dickensians werden wij in de koorbanken geschoven, volgde de korte plechtigheid bij het graf van Dickens; geleid door de Canon in Residence, in dit geval The Right Reverend Anthony Ball. De toespraak werd dit maal gehouden door Tom Holland, FRSL, een Engels auteur die ook binnen de BBC actief was, zowel bij de televisie als bij de radio. Waarna er kransen werden gelegd door twee leerlingen van de school die in Gad's Hill is gevestigd en natuurlijk door de Dickens Fellowship. De Canon in Residence besloot de bijeenkomst door ons de zegen mee te geven. Tom Holland eens opgezocht maar ik kwam geen connectie met Dickens tegen. Ook nog eens gekeken waar dat FRSL voor staat en dat blijkt "Fellows of the Royal Society of Literature" te zijn, een organisatie van zo'n 600 leden die zichzelf aanstellen.

Een nieuw lid kan bij het zichzelf inschrijven gebruik maken van de pennen van Byron en George Eliot en tot voor kort de quill van Dickens. Die is in 2013 echter vervangen door de vulpen van T.S. Eliot. Over het waarom tasten wij in het duister. Geen Dickens meer maar aan Eliot's geen gebrek.

Contributie

Dit bericht staat hier een beetje achteraf weggemoffeld en dan weet U het wel; het bestuur wil, na 12 jaar, de contributies weer eens verhogen. Van een zonderling wordt straks 40 euro per jaar verwacht en van een paar 50 euro. Het is een flinke verhoging maar dan bent U weer voor 12 jaar van ons af.